

PRZEWODNIK DLA CEGLARZY

wychodzi 10 i 25 każdego miesiąca,
(dalszy ciąg „Przeglądu ceramicznego“).

Przedpłata roczna:
10 Kor. = 5 rsr. = 10 mk. = 12 fr.
Prenumeraty mniejszej jak roczna
nie przyjmuje się.
Zeszyt pojedynczy 50 hal.

Redaktor: Inżynier **Karol Rolle.**
Wydawcy: Wład Poturański i inż. Karol Rolle.
Adres Administracji i Redakcyi:
Podgórze, św. Floryana 5.

Cena ogłoszeń wynosi:
za cm.² 6 hal., Cała strona 20 k.,
 $\frac{1}{2}$ strony 12 k., $\frac{1}{4}$ str. 7 k., $\frac{1}{8}$ str.
4 k., przy 6-krotnem powtórzeniu
10%, 12-krotnem 15%, 18-krotnem
20%, 24-krotnem 25% opustu.

Treść pisma.

Wiadomości z zakresu
wyrobu
cegieł, drenów, dachówek,
wytworów ogniotrwałych,
i kamionkowych,
kafli, porcelany
i wszelkich przedmiotów
z gliny, cementu, wapna,
gipsu, betonu, szkła, ce-
gieł piaskowych, sztucz-
nych mas i t. p.

Treść Nru 14: Cegielnie w Galicyi. — Gips i jego zastosowanie. — Przemysł cementowy w Król. Pol. — Nowe dzieło o przemysle ceramicznym. Kronika przemysłowa. — Ogłoszenia.

Cegielnie w Galicyi.

(Ciąg dalszy).

33. Chorostków
49. Zarząd dóbr
Cegielnia.
34. Chyrawka koło Drohobycza
50. ?
Cegielnia.
35. Chrzanów
51. Felcker Berek
Cegielnia.
52. Kurtz Sina
Cegielnia.
53. Madeja Jan
Cegielnia.
54. Schönherz Abraham
Cegielnia.
36. Cieszanów
55. Cieckiewicz Jędrzej
Cegielnia.
56. Piotrowski Jan
Cegielnia.
57. Świtalski Jan
Cegielnia.
37. Ciżki pow. Sambor
58. ?
Cegielnia i wyrób drenów.
Piec niemiecki z kominem opa-
lany miejscowym torfem.

- 38. Cuniów** (pow. Gródek)
58. Spółka kredytowa budowniczych we Lwowie (biuro: Hetmańska 12 Stacya kolejowa: Cuniów Zuszyce koło Mszany)
dawniej: Bron. Bauer i K. E. Epler.
Cegielnia (kamieniołom i fabr. wapna). Piec kręgowy.
- 39. Czyżyny** (pow. Kraków)
60. Jan Sitko majster murarski
Cegielnia (nie jest w ruchu)
Piec kręgowy.
- 40. Dąbie** pod Krakowem
61. Goldberg Józef
Cegielnia: wyrób ręczny cegieł.
Piec niemiecki, suszarnie szopowe.
62. Kapelner Marek i Guttmann; Biuro: Kraków, Zielona 18.
Cegielnia: wyrób cegieł zwykłych, prasowanych, podwójnie prasowanych i studniówek.
Wyrób ręczny. Piec kręgowy zygzakowy.
63. Korngold Efraim
Cegielnia: wyrób ręczny cegieł.
Piec niemiecki, suszarnie szopowe.
64. Rosmaryn Henryk
Cegielnia; wyrób ręczny cegieł zwykłych.
Piec niemiecki, suszarnie szopowe.
- 41. Dąbrówka Infułacka** pow. Tarnów
65. Maschler Józef i Jakób
Cegielnia parowa.
- 42. Dąbrówka niemiecka** (pow. Nowy Sącz)
66. Kielawa J.
Cegielnia.
- 43. Dębica**
67. Pieniążek Ignacy
Cegielnia.
68. Raczyński hr.
Cegielnia.
69. Schinagel Aleks.
Cegielnia.
- 44. Dębniaki** (pow. Podgórze)
70. Hirschsprung Gustaw
Cegielnia.
71. La socki hr.
Cegielnia.

- 45. Dobczyce**
72. Turnau Henryk
Cegielnia.
- 46. Dobromil**
73. Degen Fischer
Cegielnia.
- 47. Dobrzany** pow. Stryj
74. Schiff Chana
Cegielnia.
- 48. Dobrzechów** pow. Strzyżów
75. Roman hr. Michałowski
Cegielnia: wyrób cegieł dachówek i drenów.
Piec kręgowy budowany przez Lipszyca (Tarnów), przebudowany w r. 1903 przez A. Dannenberga ze Zgorzelic. Suszarnie szopowe i nad piecem. Maszyna parowa, maszyny robocze. Produkcya roczna 2 do 2 $\frac{1}{2}$ miliona wszelkiego fabrykatu. Połączenia kolejowego nie posiada.
- 40. Dolina**
76. Miasto
Dzierżawca: Spiegel Elias
Cegielnia.
77. Silber Hersch
Cegielnia.
78. Turteltaub
Cegielnia. (C. d. n).

Gips i jego zastosowanie.

(Ciąg dalszy. Patrz nr. 7, 12).

II. Zastosowanie gipsu

A. Gips sztukatorski.

Odlewy gipsowe. Sporządzanie modeli rozpada się na: sporządzanie 1. formy i 2. modelu. Używa się form trojakiach: 1. zniszczalną, 2. właściwą albo klinową i 3. żelatynową. Przy 1-m sposobie postępowanie jest najprostsze, ale można sporządzić tylko jeden odlew.

Postępuje się tu tak: gips z dodatkiem jakiej farby ziemnej zarabia się wodą na płynną zarobę i tę się naprowadza na model gliniany, a na tę daje się grubszą warstwę (5–15 cm.) gipsu gęstego (bez barwnika). Na płaskorzeźby daje się pojedynczą formę, na figury i t. p., forma składa się z kawałków. Następnie model gliniany usuwa się i formę się wymywa wodą. Przy odlewaniu

wlewa się wpieryw gips rzadko zarobiony, potem gęsty. Po stwardnieniu odbija się formę, przyczem warstwa zabarwiona stanowi granię. Gdy forma składa się z wielu kawałków, powstałe na spoinach szwy ścina się nożem.

Gdy się chce sporządzić więcej odlewów, należy się posługiwać formą klinową lub żelatynową. Sporządzenie formy klinowej jest i żmudne i wymaga dużo czasu. Używa się więc jej podówczas, gdy się ma sporządzić wiele odlewów. By móc odjąć znaczną liczbę kawałków formy gipsowej od modelu bez uszkodzenia jego, dzieli się powierzchnię modelu na znaczną liczbę części mniejszych, i naprowadza się na każdą z osobna warstwę gipsu, tak, że forma składa się ze znacznej liczby kawałków, zwanych klinami. Do utrzymania ich razem, służy płaszcz z gipsu; kliny celem sporządzenia płaszczu pociąga się roztworem szellaku a na to naprowadza się warstwę 5 cm. grubą gipsu. Po stwardnieniu płaszcz odejmuje się z klinów, te znowu z modelu, i w porządku układa się w płaszczu. Z tak sporządzonej formy klinowej można znaczną liczbę odlewów sporządzić.

Do formowania przedmiotów drobnych, medalionów i t. p. można sporządzić formę z wosku, siarki i t. p.

Najwięcej jednak w przemyśle artystycznym i budowlanym używa się form z żelatyny lub kleju. Są one używane do modeli z każdego materiału: gipsu, metalu albo drzewa. Model powleka się najsamprzód warstwą luźną gliny. Na to nasprowadza się warstwę gipsu tak zwaną kapę. Po związaniu kapę się odejmuje, warstwę gliny się odrzuca i znowu kapę na poprzednie miejsce się daje, poczem przez otwór w niej zrobiony wlewa się klej płynny, którego wypełnia miejsce po glinie. Po ochłodnięciu klej łatwo — jako elastyczny — odejmuje się od modelu; dla zapobieżenia skrzywieniu wkłada się go do kapy. Z formy klejowej odlewa się ornamenty, ozdoby, gzymсы gipsem rozrobionym na rzadko. Dla nadania odlewom większej mocy, wkłada się do formy przed laniem listwy drewniane.

Dla celów chirurgicznych, do opatrunków używa się gipsu bardzo miękkiego, szybko wiążącego, którym się opatrunek z gazy napawa na sucho. Gdy uszkodzoną część ciała obłożyło się watą albo flanelą, zanurza się opatrunek w letnią wodę i równomiernie okręca się przyczem gips tężyje. Na

powierzchnię nakłada się jeszcze warstwę gipsu. W ten sposób powstaje forma gipsowa szczerlnie obejmująca członki ciała i bez nacisku zapobiegająca wszelkim ich ruchom.

Przy użyciu gipsu do kitów, szczególnie do sklejenia dwóch różnych ciał trzeba uważać, że gips trzyma się tylko powierzchni szorstkich. Używa się w tym razie gipsu z małą ilością wody, przez to on bowiem osiąga największą moc. Przy skitowywaniu gra najważniejszą rolę własność gipsu powiększania objętości przy wiązaniu.

(C. d. n.)

Przemysł cementowy w Królestwie Polskiem.

Przemysł cementowy w tutejszym kraju należy do rzędu młodych, które powstały w drugiej połowie zeszłego wieku. Wśród przyjaznych warunków przemysł ten szybko się rozwijał i dosięgnął kulminacyjnego punktu w latach osmdziesiątych z. r. W owym czasie pomysłny bieg interesów spowodował spekulantów do zakładania nowych fabryk i w przeciągu lat 10 produkcya ich do tego stopnia się wzmogła, że znacznie przewyższała potrzeby konsumcyi i skutkiem silnej konkurencyi ceny wciąż spadały.

W tych ciężkich warunkach fabryki w r. 1899 porozumiały się co do utworzenia syndykatu cementowego pod nazwą „centralnej sprzedaży“, z ograniczeniem produkcyi poszczególnych fabryk i z podniesieniem cen. Ale te środki nie doprowadziły do sanacyi przemysłu.

Przed r. 1885 w guberniach Królestwa Polskiego istniała jedyna fabryka cementowa „Grodziec“, która miała zapewniony korzystny zbyt dla swej zresztą niewielkiej produkcyi i potrzebny w kraju cement sprowadzany był wówczas z Gdańska i Opola. W r. 1884 założona została kosztem wielkiego nakładu kapitału druga fabryka „Wysoka“, która otrzymała dostawy do fortec Kowna i Osowca oraz dla dróg żelaznych i dzięki temu już za r. 1888 była w stanie wykazać zyski. Fabryki „Grodziec“ i „Wysoka“ mają tę zasługę, że powoli, ale wytrwale wyparły z tutejszego kraju produkt zagraniczny. Te fabryki mając do dyspozycyi znaczne kapitały, wciąż powiększały produkcję, osiągając w latach 1888—1895 wysokie ceny 3—5 rubli za 10 pudów loco fabryka lub stacya kolejowa. W r. 1885 powstały następujące

fabryki: „Firley“ pod Lublinem, „Klucze“ pod Olkuszem, „Rudniki“ w Częstochowskim, następnie „Kielce“, „Opoczno“, „Wrzosowa“, „Łazy“ i „Ogrodzieniec“. Prócz tego fabryka cementu „Wysoka“ urządziła filię w Dubnie w gub. Wołyńskiej. Tym sposobem od r. 1885 powstało 9 nowych fabryk. Zakłady te na samym początku swej działalności musiały toczyć zawziętą walkę konkurencyjną przeważnie kosztem cen, które zeszyły na poziom kosztów produkcji, tembardziej, iż przemysł cementowy prócz tego cierpiał wskutek ciężkiego przesilenia budowlanego, które trwa dotychczas. Rzecz naturalna, iż w tych warunkach wspólna sprzedaż nie mogła poprawić sytuacji. Syndykat po trzyletnim istnieniu rozwiązał się, zostawiając wolne pole konkurencji, i obecnie cena beczki cementu przy dostawie do budowy drogi żelaznej Siedlce-Bołogoje ustanowiona została na r. b. 1.90, a jednak przy tych cenach produkcyja jest większą od zapotrzebowania.

K. N. Gaz. losow. 27.

Nowe dzieło o przemyśle ceramicznym.

A. W. Seliwanow: Farfor i fajans rossijskoj imperji.

Opisanie fabrik i zawodów z izobrażenijami fabrycznych klejm. Władimir. 1903.

Przemysł porcelanowy i fajansowy Rosyi i Królestwa polskiego w chwili obecnej reprezentowany jest dość pokaźnie pod względem ilościowym, bo przez 50 prawie fabryk. W dziejach jednak tego przemysłu odegrało pewną rolę bardzo wiele fabryk, niejednokrotnie o świetnym rozwoju, a dziś już nieistniejących. Dla historii przemysłu tego, dla okazania rozwoju jego od chwili, gdy pierwsze zaczątki się pojawiają, ważne jest zebranie wszelkich danych o zakładach istniejących i o fabrykach już oddawna upadłych czy nawet tylko najkrótszy czas egzystujących. Zebrania takiego materiału podjął się p. Seliwanow i wywiązał się bardzo dobrze, zestawiając w swej pracy bardzo szczegółowe dane o kilkuset zakładach fabrycznych Rosyi i prowincyi przynależnych. Pracę poprzedza rys dziejów ceramiki w Rosyi. W pracy tej przeprowadził podział na rejony. I tak do rejonu centralnego zaliczył gubernie: wło-

dzimierską, kałużską, moskiewską, niżno-nowogrodzką, orłowską, penzeńską, rjazanską, symbirską, tambowską, twerską, jarosławską — Jest to rejon, w którym przemysł ceramiczny — głównie w moskiewskiej gubernii — przedstawia się najokazalej; — odnośnie do tego okręgu podał autor zapiski odnoszące się do 112 zakładów fabrycznych.

Okręg północny objął gubernie: nowogrodzką i petersburską — co do tych znajdujemy 20 zapisków a w tem odnośnie do carskiej fabryki porcelany.

Rejonem północno zachodnim objął gubernie: warszawską i tu znajdujemy wiadomości o fabrykach:

1. Asterbluma i Tajchfelda w Pruszkowie,
2. Belwederskiej w Warszawie,
3. Wolfa w Warszawie,
4. Mołczanowa w Nowym Dworze,
5. ks. Radziwiłła w Nieborowie,
6. Asterbluma i Tajchfelda w Włocławku,
7. Czamanskiego w Włocławku,
8. Szlejera i Engelmana w Włocławku,

wileńską z fabrykami:

1. Nowickiego i
2. Szymanowskiego w Wilnie,

wołyńską z fabrykami:

1. A. Bachmutskiego w Gorzkiej,
2. A. Zussmanna w Horodnicy,
3. tegoż w Kamiennym Brodzie,
4. tegoż w Połonnem,
5. hr. Ilinskiego w Dolbyszowie,
6. Maksimowicza w Baraszy,
7. Mezera w Baranówce,
8. Mionczynskiego w Żytomierzu,
9. Obuchowa w Toporówce,
10. Petersa w Dolbyszowie.
11. Prota Potockiego w Czudnowie,
12. Smotryckiego w Czudnowie,
13. Finkelmana w Chorowicach,
14. ks. Czartoryskiego w Horodnicy
15. tegoż w Korcu,
16. ks. Jabłonowskiego w Bielotynie,

grodzieńską z fabrykami:

1. Maliniaka w Sieniatyczach,
2. Fenczaua w Pakaniowie;

kaliską z fabrykami:

1. Raucha w kole,
2. Rudzkiego w Sławsku,
3. Freudenreicha w Kole,

kijowską z fabrykami:

1. hr. Branickiego w Dybańcach,
2. Zussmana w Berdyczowie,
3. rządową kijowsko-międzygórską,

liwlandzką (Infanty) (5 fabryk),

lubelską z fabrykami:

1. hr. Zamojskiego w Tomaszowie,
 2. Wendlera w Tomaszowie,
 3. hr. Lubieńskiego w Tomaszowie,
 mińską z fabryką Ogińskiego w Telechanach,
 radomską z fabrykami:

1. Bramsa w Radomiu,
2. w Brzustowie,
3. Wejsa w Denkowie,
4. ks. Druckiego-Lubeckiego w Ćmielowie,
5. Macha w Jedlnie,
6. w Staszowie,
7. Sunderlanda w Hży,

charkowską (3 fabryki), czernichowską (1 fabryka) i wreszcie połtawską (1 fabryka)

Wreszcie czwarty rejon wschodni z guberniami: irkucką (3 fabryki), permską (4 fabryki), i kraj przymorski (1 fabryka). Prócz tego autor podaje nieco szczegółów o 8 fabrykach z nieznanymi mu miejscowości, a wreszcie spis 48 fabryk malowania porcelany (wszystkie w Rosyi). Dzieło uzupełnia atlas marek (znaków fabrycznych) przez fabryki w dziele opisane używanych.

Jak widzimy z tego, dzieło to obejmuje dane o 251 fabrykach, jest to plon pracowitej pracy skrzętnego zbieracza bardzo obfity.

Nas w pierwszym rzędzie obchodzą dane o rzeczach polskich. Jak z podanego powyżej spisu widoczne, dzieło omawiane objęło wszystkie zakłady polskie, treściwie zszeregowując wszelkie dotyczące ich dane. Autorowi tu przyszli z pomocą — jak we wstępie zauważa — znany na polu badania dziejów przemysłu dyrektor J. Leski z Warszawy i archeolog prof. Łopaciński z Lublina. Nie dziwi więc, że przy każdym opisie podając źródła, z których korzystał przy układaniu pracy, skrzętnie notuje wszystkie dotyczące źródła polskie, pomiędzy innymi ceną pracę „Głina i wyroby z niej“ w naszym piśmie drukowaną.

Dzieło p. Seliwanowa stanowi bardzo ważny przyczynek do dziejów ceramiki polskiej, dla tego też chcąc z odnośną jego częścią naszych czytelników zaznajomić, podamy ją w naszym piśmie. Tu musimy zaznaczyć, iż każdego z badaczy dziejów naszego przemysłu artystycznego wdzięczność żywić musi dla autora, iż pierwszy tak pracowicie kompletny spis naszych zakładów fabrycznych odnośnych prowincyi pracował. *Rolle.*

Kronika przemysłowa.

Fabryka portland-cementu Kielce. W sobotę, w drugim terminie, odbyło się ogólne zgromadzenie udziałowców fabryki kieleckiej.

Zjazd zamiejscowych uczestników zwłaszcza z Lublina i Warszawy był liczny i zaważył na szali decydujących postanowień.

Zgromadzeni na wstępie nie mile byli dotknięci, że z dotychczasowych trzech członków zarządu jeden tylko na zebraniu był obecny, a członkowie komisji rewizyjnej w całym komplecie świecili nieobecnością.

Rozgoryczenie zaakcentowane na pierwszym dorocznym zebraniu (lubelskie *pronunciamiento*), zmierzające do kompletnej zmiany obecnych stosunków, znalazło ponowne ujście na sobotnim ważnym w losach fabryki zgromadzeniu.

W konaku cementowym, na podobieństwo belgradzkiej, wybuchła mała i bezkrwa- wa rewolucya, wywołana przez udziałowców lubelskich.

Stronnictwo radykalne wzięło górę i zmio- tło za jednym rozmachem cały dotychczasowy zarząd i komisję rewizyjną.

U steru interesu stanęli ludzie nowi o barwie skrajnie radykalnej, co zaakcentowali w szeregu postawionych i uchwalonych postulatów. Członkowie partii konserwatywnej, pozostali w mniejszości, ostentacyjnie opuścili salę obrad.

Nowy gabinet zarządzający firmą portland-cementu Kielce, pragnie oprzeć dalszą swoją działalność na rdzennie zmienionych warunkach.

W tym celu uchwalono:

1) Powiększyć kapitał obrotowy fabryki o 60,000 rubli, na rachunek których, na zgromadzeniu uzyskano już zapewnienie na 30,000 rubli.

2) Prowadzić fabrykę na własne ryzyko, odrzucając wszelkie kompromisy z „Firlejem“ czy to w formie skupu czy *fuzyi*.

3) Fabrykację doprowadzić do 60,000 beczek rocznie, ponieważ przy tej ilości li- czyć można na pewny procent.

4) Poczynić starania o przejście fabryki udziałowej na Towarzystwo akcyjne.

5) Rozwiązać umowę od 1 stycznia z dotychczasowym agentem handlowym na rynku warszawskim.

Zarządzone wybory powołały znaczną większość głosów do zarządu. Na zarzą-

dzającego p. Krzeczковского z Warszawy, prezesa związku roboczego, bardzo podobno solidnej i ustosunkowanej firmy, p. Stelmawicza z Lublina i p. Włodzimirskiego z Kielc; na zastępców pp. Budnego z Lublina, Kosińskiego z Radomia i Łaszczyńskiego z Miedzianki.

Do komisji rewizyjnej pp. Karchowskiego z Kielc, Gaya z Warszawy i Koczanowicza z Kielc.

Pierwszym zmiennym krokiem na drodze rozwoju fabryki kieleckiej będzie objęcie reprezentacji „marki cementu kieleckiego“ przez warszawski związek roboczy.

Tow. akc. fabryki cementu „Wolyn“. Zarząd Tow-a, którego siedzisko jest w Warszawie, zwołuje nadzwyczajne ogólne zebranie akcyonaryuszów na dzień 22 b. m. celem powzięcia uchwały o zmniejszeniu kapitału akcyjnego, wynoszącego dotąd rub. 600.000. Na równi z innymi fabrykami cementu, założonymi w ostatnich latach, fabryka „Wolyn“ dotąd nie wydzieliła żadnej dywidendy.

Przemysł cegielniany w Warszawie. Gdy przez ostatnie 5 lat, cegielnie, na skutek braku zapotrzebowań przedstawiały obraz straszego upadku, większość bowiem cegielni przygodnych zawiesiło produkcję, w roku bieżącym w obec znacznie zwiększonego ruchu budowlanego, przy stosunkowo mniejszej konkurencji, cegielnie mogły osiągać wyższe ceny, a więc eo ipso dawać niewielkie korzyści producentom. Cena osiągnąca od 12¹/₂ do 14 rb. za tysiąc, obecnie na skutek zmniejszonej konsumpcji cofnęła się do 12¹/₂ do 13 rb. za tysiąc; przy tej cenie jednakże cegielnie jeszcze korzyści osiągać mogą.

Gaz. los.

Dyrekcja Gazowni miejskiej

W KRAKOWIE

pośledca Szanownej Publiczności znany z dobroci

KOKS GAZOWY

gruby do kuźni i osuszania, łamany na opał, z dostawą w workach plombowanych. Przy zamówieniach przynajmniej 1/4 wagonu (25 Metr. Centn.), **znaczny rabat.**

Smółka gazowa

(TER)

do utrwalania drzewa, jako to: słupów parkanowych, wiązań mostowych, poręczy, dachów gątowych a także do zalewania szpar w bruku. 21—9

Ceny znacznie niższe. Wiadomość na zapytanie.

FABRYKA wyrobów betonowych Jana Rajcherta

Podgórze, ul. Kalwaryjska Nr. 28

wyrabia posadzki cementowe różnego rodzaju, rury, rynny, kamienie studienne, kanały.

Ceny nader przystępne. — Zamówienia na prowincję uskutecznia natychmiast. 12—10

Plany i kosztorysy ^{23—12}

na budowę pieców do wypalania cegieł, dachówek, kafli, wapna, gipsu i cementu wszelkich systemów.

Wykonywanie wszelkich budowli
Architekt Eugeniusz Ronka

w Podgórzu (Lwowska 14).

12—11 BIURO TECHNICZNE F. LORD, KRAKÓW

ul. Floryańska 55, Telefon 230.

Skład maszyn, narzędzi i artykułów technicznych dla wszelkich gałęzi przemysłu.

Instalacja elektrycznego oświetlenia i przeniesienia siły, plany, kosztorysy i projekty gratis.

Dostarcza: Maszyny parowe, kotły, motory gazowe i naftowe. Kamienie francuskie i krujowe. Walce porcelanowe i stalowe. Pompy i siłkawkki. Wężo gumowe i parciane.

Skład i wyłączna sprzedaż oryginalnych rasyjskich oleismarowych firmy S. M. Schibaef & Co. — Oliwę maszynową, Tuszcz Towota. Zastępstwo firmy F. Reddaway & Co. Ltd. dla pasów oryginalnych Reddaway. Pasy skórzane, parciane i gumowe. Paski do szycia i krupony. Płyty i liny gumowe i asbestowe. Przybory do maszyn (armatury) wszelkiego rodzaju. Liny parciane i druciane. Płótna i papier szmirglowy. Żużelki i oliwiarki wszelkiego rodzaju. Pokrowce nieprzemakalne. Wszelkie armatury dla urządzeń wodociągowych, łazienek i klozetów. Dzwonki elektryczne i przybory do tychże. Papier szybrowy.

Kosztorysy na urządzenie cegielni parowych.

Powszechna Wystawa krajowa we Lwowie 1894.
dyplom honorowy c. k. Ministerstwa handlu.

Powszechna Wystawa krajowa w Krakowie 1887.
srebrny medal c. k. Ministerstwa handlu.

Wystawa Przemysłowa w Rzeszowie 1884.
srebrny medal.

Wystawa Jubileuszowa Towarzystwa politechnicznego we Lwowie 1902 zaszczytne uznanie.

Fabryka pasów pędowych IGNACEGO WURMA

w Krakowie ul. Kanonicza L. 18, 16—24—13

poleca najlepszej jakości pasy z kruponów skór wołowych po cenie konkurencyjnej. — Fabryka dostarcza pasów: dla c. k. Dyrekcji kolei państwowych, wiertnictwa, fabryk, młynów, tartaków, cegielń, gorzelń, browarów etc.

Pośrednictwo pracy.

(Cena ogłoszeń w tym dziale wynosi 1 gr. za słowo zwykłym drukiem a 2 gr. tłustym).

Młody fachowiec

w wieku 23 lat, od sześciu lat czynny w fabryce cegieł i dachówek przy ruchu i budowie, obznajomiony dokładnie z robotami kancelaryjnymi, absolwent szkoły kieramicznej — **poszukuje zajęcia jako**

zastępca kierownika

w większej fabryce dachówek lub cegieł w kraju lub za granicą.

Oferty pod A. R. do Administracji „Przewodnika“.

Palacz dachówki uzdolniony

poszukuje zaraz posady

Wiadomość: dla S. O. w Redakcyi.

Uczeń szkoły kieramicznej w Podgórzu

poszukuje posady praktykanta

w fabryce dachówek w Galicyi.

Przyjmie skromne warunki,

Wiadomość pod J. Ł. w Redakcyi.

Krajowe Kursa dla przemysłu kieramicznego

w Podgórzu

8—20—9

kształcą dozorców, majstrów i kierowników dla fabryk cegieł, dachówek itp. Kurs dwuletni po 6 miesięcy — nauka bezpłatna — początek kursu 1 października — wiadomość udzieli Dyrekcya.

Ukończony uczeń Kursów kieramicznych w Podgórzu, zarazem czeladnik ślusarski posiadający praktykę w fabryce dachówek i wapienniku **poszukuje posady** jako pomocnik majstra w fabryce dachówek lub cegieł na bardzo przystępnych warunkach. Wiadomość w Redakcyi.

11—3—7

Dra J. Lamberg (tłom. dr. P. Kepler)

Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach

do nabycia w każdej księgarni. 9—20—9

Cena książeczki 1'20 Kor., tablicy 1 Kor.

Drukarnia W. Poturańskiego

w Podgórzu, Rynek gł. Nr. 4,

poleca się względem Szanownej Publiczności.

Józef POKRZYWNICKI i S^{ka}

WARSZAWSKA FABRYKA SZKLIWA

(GLAZURY)

na wszelkiego rodzaju wyroby ceramiczne.

Wyrabia:

Szkliva na piece białe i majolikowe w różnych kolorach i wszelkiego rodzaju szkliva na ceramikę budowlaną.

Buduje, urządza i w ruch puszcza **Fabryki pieców** zwyczajnych, berlińskich i majolikowych. 1-24-14

Dom techniczno-handlowy

BRAND i S^{ka}

Kraków, Szewska 13 (telefon 473)

POLECA

WSZELKIE MATERIAŁY DLA CEGIEŁ PAROWYCH

jakoto: oleje maszynowe i cylindrowe, pasy, uszczelnienia, narzędzie, papier szybrowy itp.

Kosztorysy na całkowite urządzenie cegieł parowych.

Cenniki ilustrowane na żądanie. 5-24-13

„CHEMIK POLSKI“

czasopismo poświęcone wszystkim gałęziom chemii teoretycznej i stosowanej.

Warszawa, ul. Marszałkowska 118.

Prenumerata:

rocznie 10 rs., półrocznie 5, kwartalnie 2-50.

Czasopismo techniczne

Organ towarzystwa politechnicznego wychodzi we Lwowie dwa razy w miesiącu. 10-19-8

Przedpłata roczna 18 kor. (15 mk. — 7 rb.)

Adres administracji:

Lwów: Chorążczyzna 17.

Znaczny zapas wyborowej

Dachówki

tanio do sprzedania

w Krakowie. 17-5-7

Wiadomość w Redakcyi.

Redaktor odpowiedzialny: Inżynier Karol Rolle.

WPISY

na naukę na Kursach dla przemysłu kieramicznego w Podgórzu

rozpoczęły się z dniem 1 września br.

Zadaniem kursów jest kształcenie dozorców, wermistrzów i samodzielnych przemysłowców dla fabryk cegieł, dachówek i wszelkich innych wyrobów kieramicznych nadto cementu, wapna, gipsu i t. p.

Zgłaszać się należy ustnie lub pisemnie do Dyrekcyi Kursów.

Do zgłoszenia się należy dołączyć wszelkie świadectwa.

Nauka bezpłatna.

Czas trwania nauki: przez lat dwa po sześć miesięcy zimowych; przez miesiące letnie praktyka w fabrykach.

Liczba uczniów na każdym roku ograniczona do dwudziestu.

Warunki przyjęcia: Dostateczne przygotowanie teoretyczne (ukończona szkoła ludowa) i praktyczne. — Najniższy wiek ucznia lat 18.

Dyrekcya.

„Architekt“

miesięcznik poświęcony architekturze, budownictwu i przemysłowi artystycznemu.

Prenumerata roczna: 20 kor., 10 rs., 20 mk., 30 fr

Adres: Kraków, Wolska 36.

Do nabycia w Redakcyi „Przewodnika“:

Józef Leski: **Glina i wyroby z niej.**
Cena 60 hal.

Jan Lombardo: **O działaniu kwasu węglowego na cement.** Cena 40 hal.

Przegląd ceramiczny rocznik I.
Cena 10 Kor., **rocznik II.** cena 6 Kor.

Oraz dzieła we wszystkich językach dotyczące techniki ceramicznej, wyrobu wapna, cementu itp.

Wysyłka za pobraniem pocztowem lub za poprzedniemi nadesłaniem gotówki.

Druk W. Poturalskiego w Podgórzu.